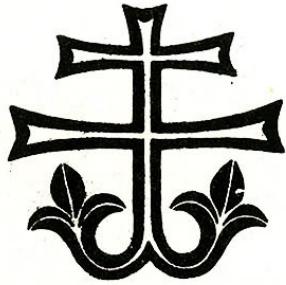

Господу у славу! (Ис. 55:13)

Отпочиње Студеничка Година

Јубиларна година манастира Студенице, 1186—1986, почиње, на подручју целе Српске православне цркве, на дан Светога Саве, 27. јануара, а завршиће се на дан Светога Симона Монаха (краља Стефана Првовенчаног) 7. октобра 1986.

НА ДАН СВЕТОГА САВЕ, у свим српским православним храмовима, биће прочитана Посланица Светог архијерејског сабора; приказујући циљ и суштину овога јубилеја она ће, потом, бити читана у току целог јубиларног периода.

Средишини део ове прославе почеће свечаном седницом Светог архијерејског сабора, која ће се одржати у манастиру Студеници, у суботу 17. маја, у 16 часова; после призыва Светога Духа у Богородичној цркви манастира, седница Сабора ће се одржати у истој. Сутрадан, 18. маја, у Недељу мироносица, служиће се свете архијерејске литургије

је у сва три манастирска храма, после којих ће се одржати пригодна Духовна академија у манастирској порти.

Поред тога, предвиђено је да у манастиру Студеници, на дане:

— Светог Симеона Мироточивог (у среду, 26. фебруара),

— Велике Госпојине (у четвртак, 28. августа),

— Мале Госпојине (у недељу, 21. септембра) и

— Светога Симона Монаха (у уторак, 7. октобра) буду организоване посебне духовно-мисионарске манифестије и молитвени скупови, везани за овај велики јубилеј Српске православне цркве.

У свим епархијама наше Цркве биће посебно обележена прослава Студеничке године — свечаним богослужењима, духовним концертима и академијама, као и пригодним

проповедима у току целе ове јубиларне године; такође по епархијама, биће организоване поклоничке посете манастиру Студеници.

Богословски факултет СПЦ организоваће у току овог јубиларног периода, у манастиру Студеници, на учиони скуп посвећен овој прослави.

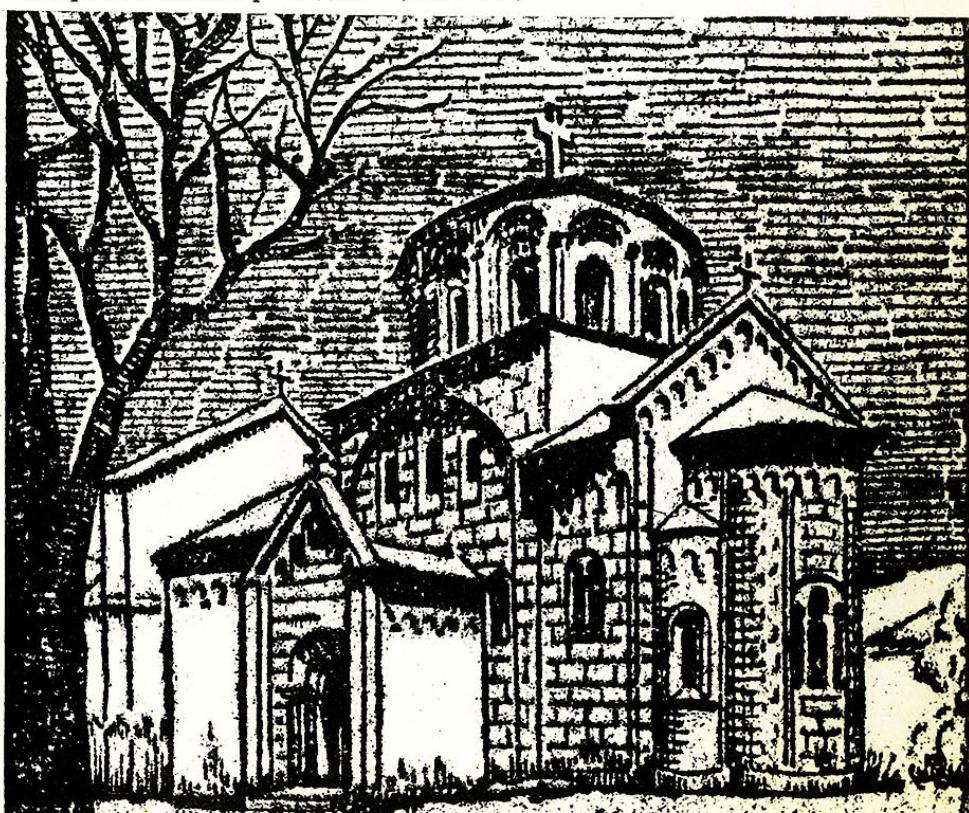
На Духовној академији, 18. маја у манастиру Студеници, биће свечано представљена јавности књига Споменица поводом 800-годишњице Студенице.

Посебан одбор ствараће се, поред осталог, за координацију са културним установама, које ће са своје стране посебно обележити овај јубилеј.

(Из одлуке Светог архијерјског синода СПЦ Број 2661/зап. 994 од 26. новембра 1985. год.)

„БУДИ ВОЉАН, ГОСПОДЕ, И БЛАГОСЛОВИ!“ (1. Дн. 17: 27)

МАНАСТИР СТУДЕНИЦА — црква Богородице Добротворке — „мајка свим српским црkvама“, задужбина Светог Симеона Мироточивог (великог жупана Стефана Немање), довршена и живописана под будним оком Светог Саве, прославља ове године своју 800-годишњицу. Говоре: Студенички процветали крст — мотив са северног портала Богородичној цркви — „Процвјетаће и узрасти и напуниће васељену плодом!“ (Ис. 27: 6.)

Када је рођен Исус ?

Под овим насловом је објављен чланак у „Политици“ од 23. 12. 1985. год. — и то као историјска новост — са поднасловом „Дилеме научника из Јерусалима — Историчар и биограф Цејмс Флеминг тврди да је Исус Христос рођен раније него што се то досад мислило“.

Треба одмах рећи да се не ради ни о каквој „новости“. У науци је одавно познато да се не ради о некој „грешки“ у библијским списима, него да она стварно постоји, али у људском, накнадном прерачунавању. Као да је стварно рођен Христос?

Шта пише у еванђелима?

О историјском догађају рођења Исуса Христа говоре двојица еванђелиста: Матеј и Лука. Апостол Матеј је био директни следбеник Христов. Пре

тога је био царник или сакупљач пореза, и као такав је професионално човек који тачно бележи догађаје. Лука је био интелектуалац: лекар, сликар и историчар. Он је добио податке од очевидаца. Као интелектуалац их је свакако проверавао.

Матеј, у прве две главе свог еванђеља, говори о рођењу Исусовом „у дане Ирода цара“. Помиње мудраце са истока и звезду која „иђаше“ пред њима „док не дође и стаде одозго где бјеше дјете“. Место рођења, град Витлејем, је ван сумње. Мудраци, односно апостол Матеј, су убеђени у истинитост старозаветног пророштва (пророк Михеј 5: 1) да ће се Христос родити у Витлејему и то се директно наводи (Мт. 2: 6).

Лука ставља рођење Исусово у историјске оквире: у то време изађе заповест од Ђесара Аугуста да се попише сав свет. Ово је био први попис за Коринове управе Сиријом (Лк. 2. гл.).

• Апостол Павле даје теолошки одговор: „кај се наврши време, посла Бог Сина својега јединороднога“ (Гал. 4: 4). Када се то време „навршило“ посматрало историјски?

Грешка у рачунању

За нас православне Божић, или Рождество Христово, није прослава рођендана, датума, него чињенице да се Бог оваплотио — да је Бог, у једном одређеном историјском времену, по

стао човек. Стога, готово три века, празник Христовог рођења на Истоку није посебно прослављан, него шестог (тј. 19.) јануара заједно са Богојављењем као празник Теофанија (тј. Богојављање).

Још једна чињеница: И у нашој хришћанској јери време је, све до краја шестог века рачунато по старом — на Истоку по олимпијадама, а на Западу почев од оснивања Рима. Другачије није ни могло да буде. Јер, хришћанство је читава три века било гоњено. Тек за време Константина Великог (324—337) је било признато, као равно осталим религијама Царства, а за време цара Теодосија (408—450) прихваћено је као религија. Па и тада Христос није био вододелница времена — граница између догађаја који су се десили пре Христовог рођења, и оних после Христовог рођења.

Тек крајем шестог века, римски монах, снциклопедијског образовања, одличан математичар, астроном и историчар, Дионисијус Егзигуус (Дионисије Мали) прихватио се задатка да израчуна историјску годину Христовог рођења. У покрет је ставио све своје знање. Али служећи се замршеним римским историјским подацима, направио је грешку код рачунања владања цара Аугуста.

Храм Светога Саве и зграда парохијског центра (српске црквено-школске општине) у Сен-Пјтерсбургу, Флорида, израђени 1978. (Источноамеричка епархија Српске православне цркве)

Јулије Цезар је усвојио свога сес-
трића Октавијана. После Јулијевог у-
биства, власт преузимају тројица
„тријумвира“ — Октавијан, Лепид и
Марко Антоније расподеле управу
Римске Империје и колективно владају, под окриљем Сената. Октавијан
се коначно ослободио својих савлада-
ра и, после победе над Антонијем и
Клеопатром у бици код Акинума (31.
г. пре наше, тј. хришћанске ере), ос-
тапају и практично владају самим Рим-
ском Империјом. Међутим, Октавијан
се вратио у Рим тек 28. г. Тада је
извршио реорганизацију Сената и по-
ниси становништва, који је био запе-
марен од 70. г. Али на седици Се-
ната од 13. јануара 27. г. Октавијан је
постао Август, први грађанин (прин-
ципис) због заслуга за отаџбину. Дошло
је до раскида са револуционар-
ном прошлочињу. Октавијан, бивши
тријумвир, је заборављен у односу на
присуност Августа Принциписа. На
жалост, Дионисијус Мали је пропустио
у своме рачунању ове године Ав-
густовог владања — од Акинума 31.
г. до јануара 27. г. — и тако се оба
грешка одразила и код осталих историјских
збивања и упоређења. Он је
датирао први Божић у 753. г. од осни-
вања Рима, а цар Ирод, о коме говори
Еванђеље, је умро 749. г. од осни-
вања Рима. Према томе, Ирод Вели-
ки је умро у пролеће 4. године пре
садашњег рачунања Христовог ро-
ђења.

Попис становништва

У науци је признато да су писци Еванђеља веома информисани и до-
јетаља упознати са приликама у Па-
lestини, њеном географијом, истори-
јом, народом, а посебно са социјал-
ним приликама у земљи све до пада
Јерусалима (70. г. по Хр.). Јеврејски
историчар Јосиф Флавије, који је пи-
сао око 95. г. даје нам жив опис свега
овога. Све што је написано у Еван-
ђељу, у потпуности се подудара са пи-
сањем Јосифа Флавија.

Попис за време Киринове управе
Сиријом, под коју је потпадала и Па-
lestина, према Светоме Јуки, био је
за живота Иродовог. Према Јосифу
Флавију, Кирин је био губернер Сирије
и вршио је попис 6. год. пре Хр.
Сматрају се да је ово једна од озбиљ-
нијих грешака у Библији. Али, према
једном налазу у Тиволију из 1764. г.
се види да је Кирин био два пута губернер
Сирије. Према напису, про-
нађеном у Антиохији 1912. г. први пут
је био око 7. г. а други пут око 4. год.
пре Хр. Дакле, онест грешка Диони-
сија Малија.

У Римској Империји је био оби-
чај да се **периодично** врши попис
становништва сваке четиринаесте годи-
не. Чак су пронађени спискови пописа
из 20, 34, 48, 62, 76. год. пре Хр.
Међутим, у провинцијама, укључују-
ћи и Палестину, попис је вршен нешто
касније него у централним областима,
тако да се боравак Кирина у
Сирији око 4. год. и попис у Риму
9—8. год. пре Хр. могу подвести под
основну грешку Дионисијевог рачу-
нања.

Витлејемска звезда

Звезда која је довела мудраце до Ви-
тлејема, може да има локално, или
међународно значење. Јевреји су очекивали
звезду као знак рођења Месије. Није, стога, чудно да су се лажне
Месије проглашавале за „Сина
Звезде“ (Бар Кохба). Али, пошто се
у време Христовог рођења говорило
о чудноватој звезди и на другим стра-
нама — у Риму, Александрији, па чак и
Кини — неки сматрају да се ради
о Халејевој комети, која се у тач-
ним временским периодима појављује,
а коју и ми ових дана очекујемо.

О овом проблему се веома лепо го-
вори у књизи „Библија је у праву“
(коју је издао „Каленин“). Препору-
чили би смо нашим читаоцима да се
поново врате на ово интересантно
штавио.

Дакле, у еванђелијима нема грешке
у хронологијама или у смештају
еванђелских догађаја у оквире историјских
збивања. Наше рачунање времена
није тачно због накнадног људ-
ског фактора рачунања. А да ли је то
уопште важно у односу на Божије,
па и хришћанско рачунање времена?
За нас, православне, је основа доживљена
чињеница богоочовечења и да „као што у Адаму сви уми-
ру, тако ће у Христу и сви оживети“
(1. Кор. 15: 22) и да је „пред Богом је-
дан дан као хиљаду година и хиљаду
година као један дан“ (Псалам 90: 4 и
2. Петр. 3: 8). Шта представља греш-
ка људског рачунања у таквим димен-
зијама? Радујмо се Божију. Обрадуј-
мо једни друге. Христос се роди! Хри-
стос посредује нас — „међу нама је
Господ“! (4. Мојс. 16: 3.).

J. O.

19. јануар:

Богојављање

До своје тридесете године Господ
наш, Исус Христос, живео је у граду
Назарету као дрводеља, стolar, и
припремао се за проповедање свог
Еванђеља (реч **еванђеље** значи добра
вест).

По тадашњем обичајном праву и
мерилу човекове зрелости и спремно-
сти за јавни друштвени рад, нико није
могао обављати свештеничку и учитељску
службу пре навршene своје
тридесете године старости. Сматрајо-
се да човек тек у својој тридесетој
години достиже духовну зрелост.

Баш у то време појавио се у Јор-
данској пустини велики Божји про-
рек Јован. Он је по годинама био вр-
шињак Исуса Христа, а по Божјем од-
рећењу изабран да буде Претеча тј.
претходник и весник Христа Спаситеља,
то јест Месије. (Лк. 1: 76.).

Своју пророчку службу и припремање
света за дочек Спаситеља, Јо-
ван је отпочeo тиме што је позивао
људе прво да се покају за грехе, а он-
да их је крштавао у репи Јордану, у
знак спирања греха, као што вода
спира прљавштину. Свима, који су му
долазили говорио је: „За мном иде
јачи од мене, пред ким ја нисам до-
стојан сагнuti се и одрешити ремена
на обући Његовој. Ја вас крштавам
водом а Он ће вас крстити Духом
светим“ (Мк. 1: 7—8).

То је значило да ће Господ Исус
донети људима нову науку о животу,
о вери и моралу, а то је Његово Еван-
ђеље.

Кад је Исус навршио тридесет година
старости (Лк. 3: 23) отиде и Он
на реку Јордан да Га Јован крсти.
Кад је Јован угледао Исуса, рече својим ученицима: „Гле, јагње Божје које
је узе на себе грехе света (Јн. 1: 29)
То сведочење Јованово значило је да
је Исус безгрешан, као јагње. Зато
Он и није дошао да се крсти због својих грехова (којих и није имао — у
свему беше као и ми, али без греха — Јевр. 4: 15.), него да се испуни све
оно што су старозаветни пророци о
Њему прорекли, па и то да ће Он узе-
ти на Себе грехе света, и прими Себе
на жртву за те грехе, и постати на-
ше оправдање (Римљ. 4: 25). По томе је
Исус и назван Избавитељ људског
рода, и Његово крштење било је ту
символ спирања грехова, немог људ-
ског рода.

Јован се бранио да није достојан да крсти Исуса, него да Исус треба њега — Јована — да крсти, али му Исук рече: „Пусти то сада, јер тако нам ваља испунити сваку правду” (Мт. 3: 15).

То је значило да се на Исусу морају испунити пророштва, па и то да ће Га крстити онај што у пустини припрема стазе Господње, то јест, припрема људе да достојно дочекају Месију — Спаситеља (Исаја, 40: 3).

Храм Светих апостола Петра и Павла у Светозареву, у зимском декору

Тада га је Јован крстио.

Зато је Јован назван и Претеча и Крститељ.

Кад је Господ Исус, после крштења, излизио из Јордана „отворивши Му се небеса и виде Духа Божијега где на Њега сипају као голуб, а глас Божји с неба говори: ово је Син мој љубљени, који је по мојој вољи” (Мт. 3: 16—17).

У спомен тог догађаја Црква је установила празник који се назива Богојављење, јер се тада сам Бог јавио људима над водама јорданским.

Том приликом откриле су се две највеће истине Новога завета.

Прва истина: Бог је тројичан по Лицима: Бог Отац (јавио се као глас с неба), Бог Син (то јест, Исус, који се ту крстио, као Друго Лице Божје) и Дух Свети у виду голуба, као Треће Лице Свете Тројице. До тада, та истина у Староме завету била је само наговештавана, као кроз загонетку, а сада је објављена као пунна истина да је Бог тројичан по Лицима. Том истином почиње Нови Завет, Нови Савез Бога с људима. Зато је Христос заповедио својим апостолима: „Идите и научите тој истини све народе, крстите их у име Оца и Сина и Светога Духа” (Мт. 28: 19).

Друга истина Богојављења је да је баш тај Исус из Назарета, која је Јован крстио у Јордану, обећани Спаситељ — Месија, у коме су се извршила сва пророштва, па је тиме Исус испунио и завршио Стари завет, (Лк. 16: 16; Мт. 11: 13). За ту истину, као и за спасење људског рода, Исус је принео Себе на жртву и установио том жртвом Нови завет. На тајпој вечерни својој рекао је због тога да се његове присталице причешћују у светој литургији телом и крвљу Његовом, под видом хлеба и вина, јер да је то установа Новога завета, Новога савеза Бога с људима, (Мт. 26: 26—28) па је Стари савез тиме престао да важи за хришћане (Лк. 16: 16).

Осим тога овај празник се зове Богојављење и зато, што су у првим хришћанским временима тим празником била истицана и прослављана сва она Божанска дела која је Господ Исус чинио на земљи, а описана у Еванђелијима, у времену кад још нису били установљени и посебни празници тих Христових дела. На пример: Преображење славили су хришћани на дан Богојављења, као и сва она божанска дела и чудеса која је Христос чинио у току свога живота, као знак да се преко тих дела исказује Бог и јавља људима. Зато се у прво време овај празник називао и Просвећење, јер су људи — кроз Христова чудеса; и кроз Еванђеље проповедивани новом науком.

Данас, у православној Цркви, врше се и два велика водоосвештења. Прво уочи празника Богојављења (на дан 5./18. јануара) звано Крстовдан, као успомена на крштавање народа од светог Јована Крститеља, а после и као успомена на крштење оглашених у првим хришћанским временима. (Оглашени су били они људи који су се тек припремали да ступе у чланство Христове Цркве, па су претходно били о томе оглашени као кандидати за крштење).

Друго велико водоосвећење врши се на дан Богојављења (6./19. јануара) одмах после свете литургије. То је успомена на Христово крштење на реци Јордану, и символ Христовог спуштања у гроб и Његовог вакрссења, па тако симболизује и нашу смрт и вакрссење.

Зато је у првим хришћанским временима Богојављење било највећи празник после Пасхе Христове, то јест после Ускrsa. Јер, као што је онда Дух Свети у виду голуба сишао на Исуса и да освети воде Јорданске за крштење Сина Божјег, тако и сада, приликом великог водоосвећења на дан Богајављења, силази Дух Свети и освећује воду, коју верни пију у знак освећења и носе у домове као воду исцељења, и чуваркућу до следећег Богајављења.

Смисао Празника Богајављења најлепше је исказан у тропару богојављенском „Во Јордане крешћајуши сјај Тебје Господи”...

Преведен на српски цео тропар гласи: **Кад си се крстio у Јордану, Господе, показало се и клањање Светој Тројици, јер Очев глас сведочаше о теби, називајући Те својим милим Сином, а Дух у виду голубијем објављиваше истинитост Божје речи. Христе Боже, који си се појавио и просветио свет, слава Ти!**

Прота Никола Антић

Свети Сава се и данас спаљује

Мало је личности у историји које су одиграле такву улогу у животу једног народа, као што је то случај са Светим Савом у животу и историји српског народа. Тешко је наћи пример да се сав етос једног народа може исказати једном речју, као што то може наш народ речју светосавље. Ретко је која личност тако грајно усмерила судбину свога народа, као што је то учинио Свети Сава са српским народом. То сведочи да је та личност много вишта од националних вођа, хероја, умних људи, какве имају и други народи, а који имају значајну улогу само у једном историјском периоду.

Говорило се и писало о Светом Сави много, али, као да је увек остало нешто неизрециво. Пред његовом епохалном личношћу и његовим делом и песници су остајали неми, и за њих је остало нешто што је не-

саопштитиво. На жалост, и поред тога, данашња светосавска поколења веома мало знају и маде за највећу личност своје историје. Данас многа српска деца и не знају ко је био Свети Сава јер, осим у цркви, није имао ко други да их томе научи. Данас Светога Саве нема у српској просвети. За његову икону нема места у многим српским домовима. За многе припаднике данашње генерације све оно што је светосавско, постало је конзервативно, назадно, примитивно и, у најбољем случају, има само музејску вредност. Да ли је било који народ извршио такву инквизицију над својом прошлочију и историјом, над својим светим прецима? Прекид са светосавским етосом за српски народ значи духовну смрт и враћање у његову предисторију.

Да ли је Свети Сава и светосавље потребно нашем времену? Потребно је више него икад, јер данас живимо у времену немира и криза, у времену које показује симптоме „болнести на смрт”. Живимо у цивилизацији која је сазрела или за пропаст или за преображај. Битишемо у епохи у којој више нико не нуди неку оптимистичку визију будућности, и када орвеловска и друга предвиђања о „крају” цивилизације тако уверљиво изгледају. Судбину таквог света дели и српски народ. Њега данас запљускују зле силе овога света са све четири стране. Над једним делом тог

народа врши се геноцид, најчешћим се спроводе фашистичке методе, и то такве, какве се не памте у мирнодопским временима. Данас се поново спаљује Свети Сава. Спаљује се, када се његове светиње руше и скриване. Спаљује се, када се земља по којој је он ходио данас наћапа сузама и крви оних који следују веру његову, веру у Реч Божију. Светог Саву спаљују они његови потомци који нуте и граде каријеру на гробовима оних који зверски злостављани губе животе и родну груду зато што чувају своје православље и светосавље. Њега спаљују сви они који непосредно или посредно омогућавају да светосавски народ губи свој идентитет, своју народну физиономију, постајући безлична маса. Њега спаљују они који скриване гробове његових потомака, који преbijaju и продају светосавску децу. Спаљујемо га и ми сваким својим грехом, сваком злом мишљу и немим бутањем пред злом које се одиграва пред нашим очима. У таквом времену, у таквим судбоносним данима, највредније је преиспитати своју савест и пут отпадништва, и разоткривати своју националну душу, молити се за Божју помоћ пред благодатним ликом Светога Саве.

Свети Сава није национални митски јунак и вођа; светосавље није нека апстрактна национална философија, већ је то живот једног народа у свим његовим димензијама. Враћати се Светоме Сави и светосавском етосу не значи стварати неки секуларизовани национализам, који је данас постао „дежурни“ кривац за све недаће. То враћање значи власностављање и образовање како личног тако и националног лика и идентитета. Следити светосавски пут значи следити Христа, образовати у себи лик Његов, постати икона Његова кроз коју ће струјати Његове божанске енергије и светлост свету. Чувати светосавље значи истовремено и чувати и вредно стварати, да српски народ не буде безлична маса која се налази у слепим канцама родовске и племенске стихије, већ да тај народ буде Црква, жива заједница са Богом. Светосавље тако схваћено није ништа друго до добровољно прихваћање и ношење Христовог крста, слободна решеност за борбу са злом и грехом, и обликовање верног народа као живе Цркве. Пут светосавски је пут који води од смрти у живот, из времена у вечност, из tame у светлост. Зато је управо Свети Сава и савремен јер је савечан. Савремен је јер се бави оним вечним и „проклењим“ питањима људске егзистенције који су у свим временима исти, без

обзира на историјске, културне, социјалне и политичке околности. За тим вечним, данас наш народ у дубинама свога бића вапије јер је постао превазиђен трагичном духовном одисејом по мрачним лавиринтима овог светских идеологија.

Светосавље се неће очувати — савим тим ни сопствени идентитет — речима, прогласима... Светосавље се чува ако се победи зло у себи и ако се учини срце пријемчивим за благодатне светосавске дарове — за дарове Духа Светог — ако узидамо у себе све оне врлине Светога Саве и много-бројних светих личности чаше историје, притом, на тим темељима грађеће нове врлине, како бисмо и ми нешто добро у наслеђе оставили.

Свети Сава је целога живота носио Христов крст и њега носећи задобио је такву победу која се људским језиком не може описати. Кроз крст је задобио светост и вечно заједничарство у тајни царства Божијег. За српски живаљ који данас носи трнов венац на глави, који својом крвљу сведочи своју веру, важно је да у тешким данима зна, да је крстосни пут био пут Светога Саве и хришћана кроз векове. Он треба да зна да је Свети Сава са њим, и да је то страдање пут вакрса светосавља.

Српски верни народ данас зида храмове, зида један грандиозни и то баш у спомен Светоме Сави, али је притом неопходно да зида себе као живу Цркву! Историја показује да сваки други пут постаје беспуће безнадежности и духовне смрти.

Свети Сава се непрестано молио Богу за себе и свој народ; и дана се он моли пред престолом Божијим. Уколико хоћемо да будемо његови следбеници, молимо се макар за ону светосавску децу која не смеју његово име да изговарају, молимо се за онај живаљ који трпи од безумног зулума и терора. Молимо се и за оне који спаљују Св. Саву као и за оне који одвајају од уста да би градили његов храм.

Р. БИГОВИЋ

Допис из Америке

Трагање за срећом

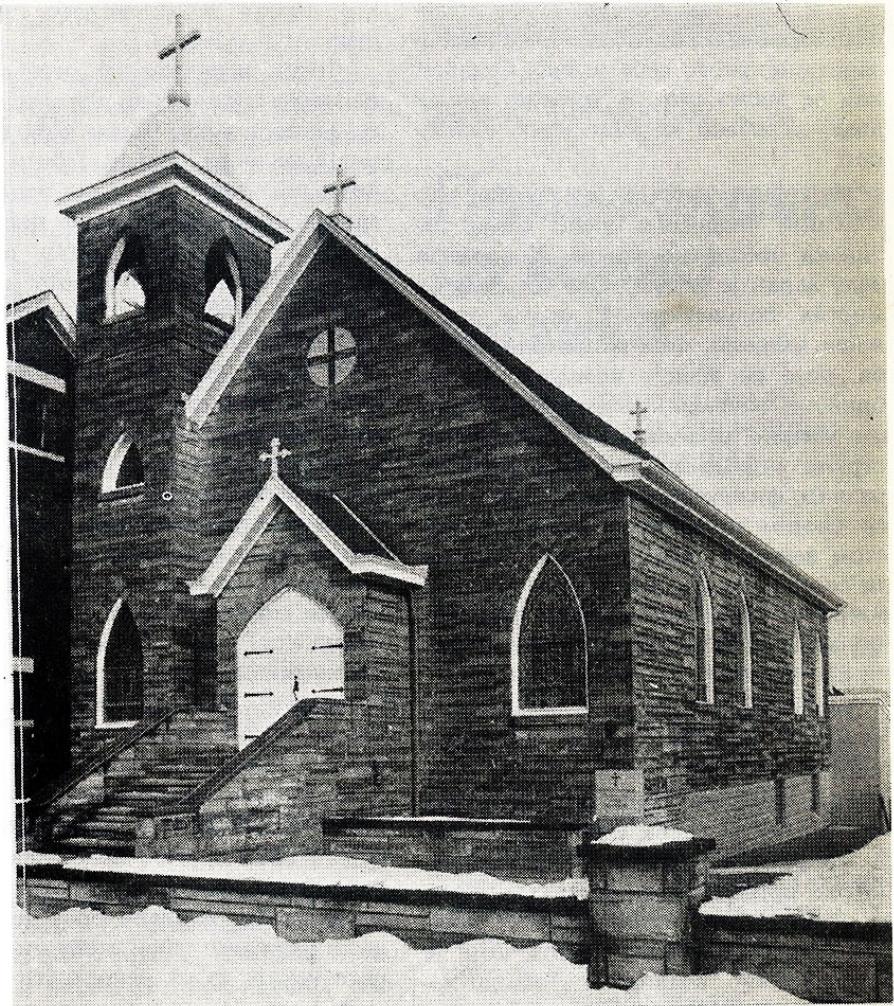
Цео свој живот у овоме свету човек проведе у јурњави за срећом. Сви хоће да буду срећни, али многи не знају како. Прва и најглавнија жеља сваког родитеља је да му деца буду срећна и задовољна својим животом. Кад год се нешто у току године прославља ми својим сродницима и пријатељима упућујемо своја честитања и узајамно се поздрављамо са срећан Божић, срећан Ускrs, срећна Крсна слава, срећно крштење, срећно венчање, срећан рођендан, итд. Све написе активности у овоме свету усмерене су углавном у правцу изналажења најбољих путева и начина како да се бе и своју децу учинимо срећним.

Сви ми сматрамо да знајмо шта је срећа и да нам ичије лекције у том погледу нису потребне. Међутим, својим животом и радом ми свакодневно показујемо колико је то наше знање оскудно и несигурно. Данас је просто немогуће наћи два људска створења, чије се дефиниције среће у потпуности поклапају. Сваки од нас има своју сопствену дефиницију среће и сваки од нас, како зна и уме, одређује путеве који тој срећи воде.

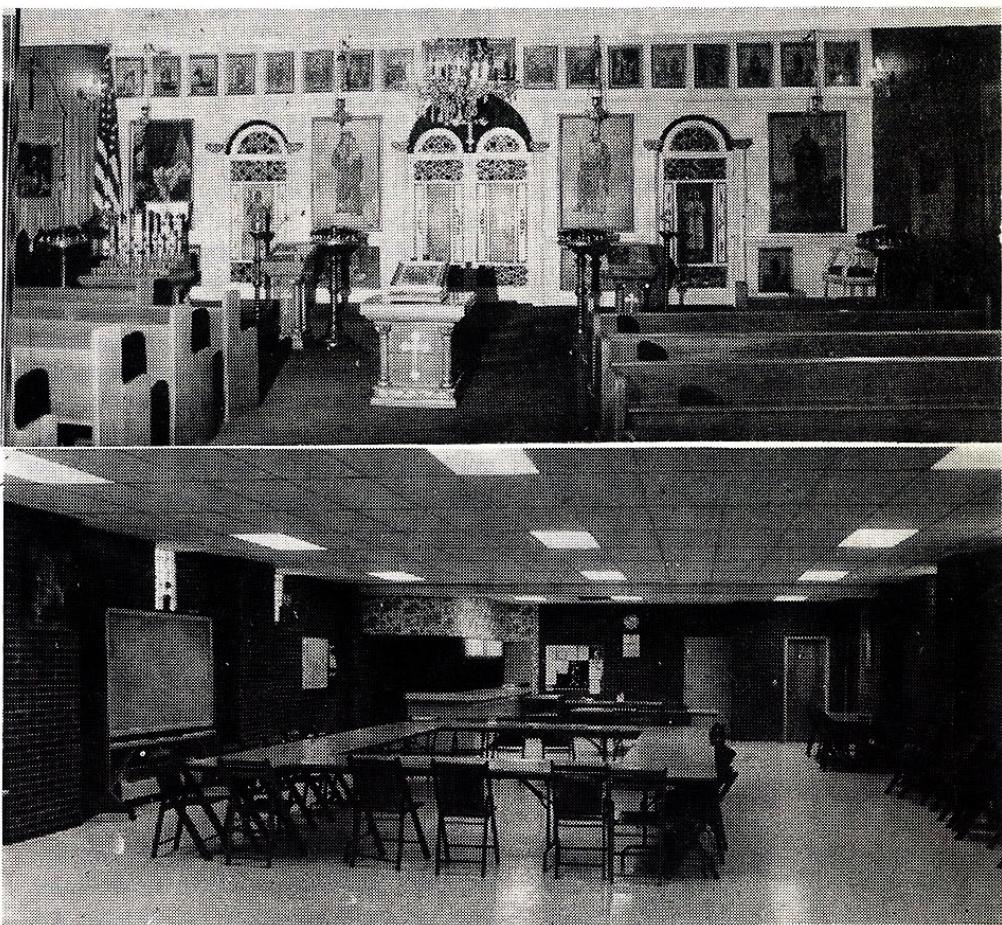
Према схватању многих, да не кажемо већине, срећан човек је онај, који има солидно запослење, добру плату, лепу кућу, модеран намештај, нов аутомобил, летњиковач на мору и лепу суму новца у банци. Ово све звучи лепо и примамљиво, али статистике намказују да велики број оних, који изврше самоубиство, јесу баш ти исти људи, који имају солидно запослење, добру плату, лепу кућу и многе друге ствари, које овде набројасмо.

Амбиција сваког нормалног човека је да буде снажљив у животу, напредан у својој професији и успешан у пословима од којих живи. Многи мисле да је човеку, који жели да успе у животу и оствари своје снове, од свега најпотребнији новац. Ко има новац има моћ, утицај, углед, славу и популарност, а човек који све ово има мора бити срећан. На жалост, искуство нас учи да је ово резоновање далеко од стварности. „Најсиромашнији човек на свету је онај, који осим новца ништа друго нема“. Ово свакако није напамет речено.

АКТИВАН ВЕРСКИ ЖИВОТ ПАРОХИЈЕ У ПРВОМ ПЛАНУ. Српски православни храм Рођења Пречисте Ђеве — Богородице у Клермонтону, Пенсилванија (Источноамеричка епархија СПЦ) ове године прославља своју шездесетогодишњицу. Црквена грађевина је решена у два нивоа — у горњем (високом приземљу) је храм (слика у средини), а у доњем нивоу (ниском приземљу) испод храма, је парохијска дворана са помоћним просторијама, која служи за састанке и активности парохијана, веронауку, агапе, црквене приредбе и сл. (доња слика). Парохијска дворана је делимично укопана, но благодарећи томе што је под храмом издигнут око 1,20 м изнад нивоа терена, дворана испод храма има прозоре и могућност природног осветљења и проветравања. Градећи ову цркву, још пре шездесет година, парохијани су се определили за функционалну концепцију, која треба да задовољи потребе активног верског живота парохије, стављајући проблем форме — „стила” у други план. Нашег овдашњег посматрача зачудиће клупе у цркви; код наших верника у Америци то је готово редовна појава. Желе, кажу, да посетилац храма не буде „пролазник” (који ће на вратити на богослужење тек на који минут) него да се, на овај начин, задржи и остане до краја, како би му то после постало и навика. Истичу и друге разлоге; један је изражен оном изреком, која се често може чути: „Боље је седети и мислити на Бога, него стајати и мислити на своје ноге!” Други опет указују како се боље истиче значај појединих делова богослужења (на Литургији: за време оба входа, читања Еванђеља, Вјерују, канона евхаристије, Оченаша) када се у одређеном тренутку у храму појача осветљење (пале се све светиљке) а они, који су дотле седели, тада сви устају.

Све то везује пажњу присутних у храму и упућује их на боље разумевање и укључивање у богослужење, што је и основни циљ — не присуствовање него учествовање! Не би се могло рећи да је ово искључиво „западњачка пракса”, веле, јер повећан број седишица у црквама (а не само дуж зидова како је код нас јубицено) може се видети и у многим храмовима православне Грчке на пример.

Новац никада не гарантује човеку срећу. Он може направити човека сретним, али га може направити и несретним. Американци имају једну причицу, која ово на згодан начин илуструје. Према тој причи, једна група веселих дечака стоји на тротоару и разговара гласно колико ко од њих има пара, и један од њих ће рећи: „Кад бих ја имао пет долара у цепу ја бих био најсретнији човек на свету.” Тог тренутка један пролазник, који је ове речи, чуо, завуче руку у цеп, извуче новчаницу од пет долара, пружи је овом дечаку и продолжи својим путем. Дечак се загледа у новчаницу, његово до тада весело лице одједанпут се промени, он се узбији и са извесном дозом љутине на самог себе викну да га сви чу-

ју: „Е баш сам будала, права правцата будала!” Кад га његови другови запиташе зашто себе назива будалом кад је добио што је тражио, он додаде: „Требало је рећи десет, уместо пет!”

Неки сматрају да је здравље најглавнији предуслов среће. Стара латинска пословица каже: „У здравом телу здрав је и дух.” Ово је једна од многих полуистина. У овоме свету живе милиони физички здравих особа, које су вечно незадовољне, забринуте, збуњене, разочаране и просто уморне од живота. На другој пак страни видимо велики број људи са разним физичким недостатцима, који су својим неуморним радом и чврстом вером у себе, успешно савладали своје физичке недостатке, постали добри и корисни чланови људског друштва и на тај начин себе учинили сртним.

Неки мисле да високи положаји у људском друштву, јавна признања, популарност, аплаузи и овације чине човека сртним. Међутим, историја нас учи да је срећа, базирана на популарности, варљива и у већини случајева привременог карактера. Сваки период у историји људског рода био је препун разних хероја, које је народ славио, величао и у звезде ко вао, све дотле док су заузимали високе положаје у људском друштву и одлучивали о људској судбини. Кад су једног дана изгубили своје положаје свет је неке од њих сасвим заборавио, а неке помињао само по злу и грешкама, које су починили док су били на власти. Једино људи високих моралних квалитета, који су својим добним делима задужили човечанство, успели су да остану хероји за вечита времена. И наш данашњи век је препун хероја, али је велико питање колко ће њих остати хероји и у очима будућих генерација. Американци кажу: „Оно што свет о нама мисли и говори, нарочито у тренуцима радости или љутње, никад није апсолутно тачно — или је сувише добро да би могло бити истинито, или сувише рђаво да би се могло сматрати тачним”.

Многи философи и велики мислиоци света посоветили су знатан део свога времена размишљајући о срећи, и покушавајући да је правилно дефинишу. Они нам нису дали неку јасну и прецизну дефиницију среће, коју би сваки мисаони човек усвојио и по њој се управљао, али су се у већини сложили да срећу не треба тражити у материјалном богатству, високом животном стандарду, друштвеном положају, слави и популарности, знању и образовању, физич-

кој лепоти и задовољењу телесних страсти и пожуда.

Срећа човекова не огледа се на његовом спољашњем изгледу и изразу његовог лица. Човек који се често смеје не мора обавезно бити срттан, нити пак онај који лако заплаче не срттан. Један француски психијатар испричао је интересантну причу о неком свом пацијенту, који је дошао код њега и рекао му: „Докторе, дајте ми нешто што ће унети мало ведрите у моју душу и помоћи ми да се слатко наслејем”. Доктор му је дао овај савет: „Баш сада овде у граду гостује један циркус и у том циркусу има један кловн (комедијаш, или како се често зове „глупи Август”), који је толико комичан да је у стању сваког да наслеје. Отиди да га видиш и сигуран сам да ћеш се слатко наслејати.” На овај савет пациент одговара: „Докторе, ја сам тај кловн.”

Наш народ каже: „Сваки човек је ковач своје среће.” Има две врсте среће: срећа коју нам други доносе, и срећа коју ми сами за себе стварамо. Човек који је срттан само онда кад га неко други учини сртним никада неће сазнати и осетити шта је права срећа. Највећи број несртних људи налазимо данас међу оним, који увек чекају да их неко други усрећи.

Данашиња цивилизација са свим својим техничким проналасцима учиила је живот човечији лакшим и угоднијим, али није направила човека сртнијим. Да би човек нашао своју срећу, свој мир и задовољство у животу, није доста да упозна све научне истине, већ да се упозна првенствено са Оним, који за себе каже: „Ја сам пут, истина и живот” (Јован 14:6). Ове речи изговорио је наш Спаситељ, Господ Исус Христос. Он није никада говорио директно о срећи, већ нас је учио, како речју тако и својим личним примером, како треба да живимо, да бисмо нашли свој душевни мир и задовољство, што уствари значи **своју срећу**.

Главно учење Христово о људској срећи налазимо у његовој **Беседи на гори**, где Он каже: „Благо сиромашнима духом, јер је њихово царство, небеско; благо онима који плачу, јер ће се утешити; благо кроткима, јер ће наследити земљу; благо гладнима и жеднима правде, јер ће се наслити; благо милостивима, јер ће бити помиловани; благо онима који су чистог срца, јер ће Бога видети; благо онима који мир граде, јер ће се синовима Божјим назвати; благо прогнанима правде ради, јер је њихово царство небеско; благо вама кад вас наруже, прогоне и обеде мене ради. Радујте се и веселите се, велика вас

награда чека на небесима, јер су тако прогонили и пророке пре вас” (Матеј 5:3—12).

Реч „срттан” Христос замењује са речју „блажен”. Он не каже сртни су они који су чистог срца, већ благо онима који су чистог срца, а то уствари значи, једно те исто. Пре ма учењу Христовом срећа се не налази ван човека, већ у самоме човеку. Она се не налази у материјалним добрима, земаљској слави, нити у било чему што је привремено и пролазно. Праву срећу човек налази у својим добрим делима и неговању хришћанских врлина. Права срећа је нешто што је увек наше, у свим приликама и околностима; то је драгоцено благо, које нам нико не може одузети.

Наши свакодневна животна искуства непрестано нам указују на чињеницу да је човек који верује у Бога много сртнији од онога који не верује. Чак и многи атеисти ово отворено признају. Верујући човек има много здравију животну оријентацију него неверујући. Помоћу своје вере у Бога он открива циљ и смисао свога живота овде на земљи, и пут ка правој срећи много лакше налази.

Верујући човек, ма шта да га снаће на његовом животном путу, никада се не осећа збуњеним, уплашеним и изгубљеним. Он се не боји живота, јер верује да је Бог увек с њим и на његовој страни.

Верујући човек лакше савлађује своје животне проблеме, и лакше подноси животна разочарања и људске не правде. Он верује да је наш живот на земљи привремен и да иза овога живота долази један нови живот, у коме се коначне пресуде изричу, заслужене награде додељују и у коме вечна правда царује.

На другој пак страни, човек који не верује у Бога остављен је самоме себи, да своје животно бреме сâм носи. Он је свестан својих слабости, али му његова сјета не дозвољава да се обрати за помоћ Ономе, који је јачи од њега. Он је као залутали путник, који не зна пут, а неће да пита Онога који зна. Такав човек, сасвим природно, не може се назвати сртним.

Центар среће није човеков разум, већ срце. Код Американаца постоји изрека да је човеково срце као електрична сијалица, која светли једино ако је спојена са електричном струјом. На исти начин и човечије срце сија од радости ако је спојено с Богом, главним извором живота, радости и среће.

Прота Радиша Пурић

Гробљанска црква

СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА

у Светозареву

Гробљанска црква у Светозареву, скромних димензија, првобитно је била породична гробница угледне породице Ракић у граду, а 1891. године продужена је према западу и тако добила данашње димензије. У олтару је тада постављен Свети престо, а храм је снабдевен свим потребним богослужбеним предметима и, на Бурђевдан 1891. године, био је освећен од стране митрополита Србије Михаила.

У овој цркви се служило само о храмовој слави. За време окупације није се ни служило, тако да је ослобођење дочекала потпуно запуштена. У таквом стању је остала све до 1957. године. За богослужбену употребу оспособљена је и детаљно обновљена, за дан храмовне славе Св. великомученика Георгија 1958. године. Тада је и славила прву славу после рата, а у присуству великог броја верника.

Пре обнове (а и у време рата) затечена је као гробљанско складиште. У њој су се налазила колица, лопате, мотике, ашови, крампови, полуиструпели венци, а испод те гомиле и једно мало звено са натписом на мађарском језику. Све је морало да се изнесе напоље, црква је очишћена, а звено подигнуто изнад улазних врата. У исто време постављен је и метални киоск за чувара и продавца свећа.

Још 1934. године наследници породице Ракић, Ленка и Радојка Ракић, обратиле су се молбом Црквеној општини Јагодинској да приме њихову цркву — гробницу у своје власништво, и да о њој даље води бригу Јединица њихова молба била је да добију право да ће у њој сахране, а сва своја имовинска права преносе правно на Црквену општину Јагодинску.

Молба Ленке и Радојке Ракић била је примљена на седници Црквено-општинског управног одбора од 17. јуна 1934. године. Своју одлуку Црквена општина је доставила на надлежност Патријаршији у Београду.

Патријаршија је својим актом АЕ Бр. 1981 од 16/3 јула 1934. године у Сремским Карловцима примила на знање одлуку Црквене општине Јагодинске и санкционисала је својим одобренијем: „...Са предлогом Црквене општине и архијерејског намесника слажемо се и исти одобравамо...”

На овај начин приватна црква-гробница породице Ракић правно је постала власништво Црквене општине Јагодинске, која се о њој старала.

У ноћи између 12. и 13. новембра 1985. године, као последица дрске пљачке изгорела је до темеља Гробљанска црква у Светозареву. Била је поноћ, доба кад нема никога на гробљу, па је храм без икакве ватрогасне интервенције изгорео до темеља. Од силне ватре, од растопљеног парафина и залихе свећа, све је изгорело. Од инвентара, кровне конструкције, улазних врата, прозора, иконостаса — није ништа остало. Штета је утолико већа што је ова црква недавно генерално обновљена, промењен је под, пресвлаче и добровољним прилозима верника била је живописана.

У ватри је нестало са Св. престола и скупоцено Св. еванђеље, руско издање из 1893. године, повезано у кадифу и украшено позлаћеним оковом са емајлом. У ватри је изгорео и Св. антиминс као и све богослужбене књиге које су се налазиле у певницама.

Од киоска остао је само скелет. У цркви су била и два споменика породице Ракић (који су ктитори и оснивачи овог св. храма). Оба су, од силног пожара, потпуно испуцала и деформисала се тако да се више не могу обновити.

Интервенцијом СУП-а ухваћени су виновници овог недела. То су два овјежана лопова, добро позната органима СУП-а, а једноме од њих ово је друго кривично дело у односу према Црквеној општини Јагодинској, јер је пре месец дана обио и Саборни храм у Светозареву.

Одмах после несреће Његово Преосвештенство епископ Сава је дошао на лице места, где је некада била Гробљанска црква, а сада пустош и загариште и упознао се детаљно са ситуацијом и мишљењем архитекте: обнова цркве из темеља!

Радослав Станковић

Православна духовна музика

ВЕСНИК ПРОСЛАВЕ
ХИЉАДУ ГОДИШЊИЦЕ
КРШТЕЊА РУСИЈЕ

Поново сам у Москви. Суботу и недељу користим да обиђем више храмова са којима ме повезују успомене и сећања. Као и пре, свуда су храмови пуни. Можда је нешто више млађег света. Осећа се молитвена повезаност и заједничарство свих који су окупљени у храму. Најзад сам у храму „Всјех скорбјащих радости”, у улици Больщаја Ординка, недалеко од Кремља. Овај храм треба посетити из неколико разлога: ушао је у све књиге и проспекте, који представљају чувена архитектонска здања Москве. У њему пева најбољи московски црквени хор. И, најзад, ових хором диригује вероватно најбољи и најпродуктивнији познавалац и интерпретатор руске црквене музике архитекта и професор Николај Васиљевич Матвејев. Овај исти В. Н. Матвејев, познати архитекта, је од два храма, који су постојали један поред другог — од ротунде и барокне базилике — изванредно успелим повезивањем створио данашњи јединствени храм, посвећен Пресветој Богородици, која је „радост свих ојађених и ожалошћених“ (Всјех скорбјащих радост). Одавно је В. Н. Матвејев напустио своју архитектуру, и сву своју енергију и ентузијазам посветио духовној музici руске православне цркве, баш онда када је изгледало да су њена славна времена далека прошлост. Данас се о проф. Н. В. Матвејеву много говори у Русији и ван ње. А ево зашто: Недавно му је додељена почасна диплома „Француске академије за музичке записи“, која се налази под високим покровитељством представника Француске Републике, а прва плоча хорске музике, коју је снимио хор цркве „Всјех скорбјащих радост“ удостојена је награде „Гран при Европе“, коју је додељила наведена Академија. У емисијама преко телевизије и радија агенција

TACC је, на неколико језика, емитовала ову вест са много похвала, што је веома необично за тамошње прилике. Између осталих TACC обавештава своје слушаоце да је „76-годишњи Николај Матвејев познат својим радовима у области чувања духовне музике. Он је учествовао у стварању грамофонских плоча као што су „Пјеснопјењија Православне цркве”, албум плоча изданих приликом интропозиције патријарха московског и всеја Гуси Пимена. TACC говори и о хору „чије певање на богослужењима стално привлачи у храм не само његове парохијане него и друге поштоваоце духовне музике”.

О проф. Матвејеву као великану савремене музичке духовне културе, говориће историја на основу његових дела, а његов рад ће сигурно продужити његови многобројни ученици. Он је увео више музичко образовање у Московску духовну академију, оснивајући диригентски отсек (регентски курс), на коме се труди више музичких теоретичара и практичара.

Ове најновије плоче духовне музике су посвећене прослави Хильадугодишњице крштења Русије. Од серије, која се планира, од десет или дванаест лонг-плеј плоча, засада су снимљене две: Велико бденије и литургија. Снимали су их Французи. Снимање је вршено под веома тешким условима, у концертној дворани Московске конзерваторије, и то у времену од 11 до 4 сата ноћу. Али

вера и ентузијазам хора и њиховог диригента су победили. Имао сам прилику да ове плоче видим и слушам, иако је у Москву из Француске стигло свега неколико примерака. Општи мото целокупног циклуса ове музике је „Свјет Христов просвјештајет всјех 988—1988”. Одлична репродукција чувене слике Виктора Васњецова „Крштење Кијевљана” као да сликовито истиче наведени мото.

Снимљена музика је највећи дomet духовног музичког стваралаштва. То није просто певање и музицирање. То је молитва која допира до срца које подстиће руку да се осени оним широким руским знаком крста.

Обухваћени су највећи композитори 18. и 19. века, који су се ослободили западних утицаја и вратили се чистим изворима руске хришћанске душе. Ту су Чесноков, Иванов, Грешчанинов, Рјутов, Радкјевич, Данилин...

Још једна новост: По први пут после револуције духовна музика „Свјет Христов просвјештајет всјех”, коју изводи црквени хор од 70 певача са Н. В. Матвејевим, доћи ће у руке и обичног човека. Дозвољено је да 20.000 примерака буде продато верним, углавном преко московских пркава, у корист довршења радова на реконструкцији Даниловског манастира у Москви.

У Русији је до сада снимљено много западне и православне духовне музике. Ова западна се може сло-

В. Н. Матвејев

бодно купити у свакој продавници грамофонских плоча. Међутим, православна духовна музика се продаје, и то не увек, искључиво у специјалним продавницама за странце, а за девизе. Ово је разлог да су на црној берзи овакве плоче, понекад достизале несхватаљиво високу цену. Да ли ће то бити судбина и ове најновије и оних које за њом следе: Музике Великог поста, Свете Пасхе, Молебана, Заупокојних песама и Песама дванаест великих празника?

Чланови и чланице мешовитог хора Лењинградске духовне академије на духовном концерту поводом прославе 176-годишњице ове Академије, на дан заштитника њихове школе Св. Јована Богослова, 1985: (Фотоснимак: „Синдесмос“, Куопио, Финска)

Стихире еванђелске, билој распев, дело Фјодора Крестјанина, средњовековног руског музичара — црквеног певача и композитора, који је имао велики број ученика; живео је у другој половини 16. века, у време цара Ивана Грозног. На слици је прва страница овога дела, рукопис из 1602. године

Када су Руси крштени?

Руска православна црква се у велико припрема да 1988. год. овчено прослави Хиљадугодишњицу крштења Русије. Тешко је сазнати детаље припрема на широком плану за ову прославу. „Каленић“ је већ писао о обнови Данилова манастира у Москви. Напомињано је да је у току издавање низа богослужбених књига, које ће бити окончано до 1988. год. Познат је план издавања серије од 10 или 12 лонг-плеј грамофонских плоча прквене музике. То је све што се зна, а о много чему се по Москви прича, што је тешко проверити, али немо се и на то вратити.

Овде нас сада интересује када су Руси крштени? Када је светлост Христове поруке ушла у „богоспасаје-му“ руску земљу?

Као и у већини других земаља и у Русији се хришћанство постепено пробијало. Свети апостол Андреј Првозвани († 62) проповедао је Сарматима и Тавро-Скитима. Он је у Херсону, по предању, подигао храм, први храм на истоку европског континента. Благословио је руску земљу и прорекао да ће на тим просторима засијати светлост Христовог

еванђеља. У истом веку, наследник апостола Петра на римском престолу — свештеномученик Климент — провео је у прогонству на Херсонесу три године (99—102). И он је засејао хришћанско семе у јужним пределима Русије. Већ у четвртом веку хришћани нису реткост у јужним руским областима. На Првом васељенском сабору (325) присуствовао је и „поглавар скитске епископије“, а такође епископ босфорски Кадм, епископ херсонски Филип и епископ „готски“ Теофил. Према историчару В. О. Кључевском, Варјаго-Руси су заједно са Готима насељили Тавриду, спојили се и смешали у један народ, који су некад називали Русима, а некад Готима. Епископ тога народа био је поменути Теофил „готски“.

За време цариградског патријарха Фотија (858—867. и 878—886) и кијевског књаза Асколда било је прво

веће крштење Руса. После тога је „Кијевска Руј“ унета у списак Цариградске патријаршије као њена 61. епархија. У X веку, баба књаза Владимира, велика кнегиња Олга, крштена је у Цариграду заједно са целокупном својом пратњом 955. године. Крсни кум јој је био сам византијски цар Константин Порфирогенит. По повратку у Русију Олга је подигла неколико храмова: у Кијеву, Пскову и Новгороду. Међутим, крштење књаза Владимира и Кијевљана 988. год. историјски је прихваћено, не као први сусрет са хришћанством него као масовно крштење целе руске земље. Руска црква се припрема да 1988. год. прослави хиљадугодишњицу овог историјског догађаја, који се десио за време кнеза Владимира и са којим је Русија, у ствари, ушла у историју.

Ј. Б. Олбина

СТРАНИЦА ВЕРОНАУКЕ

ИЗЛАГАЊЕ 25.

ПАД ЈЕРУСАЛИМА

СВЕТИ ПРОРОК ЈЕРЕМИЈА

Свети пророк Јеремија је рођен у свештеничкој породици, у градићу неколико миља далеко од Јерусалима. Он није изабрао пророчку службу. Био је обичан човек, задовољан животом у свом мирном и присном родном месту. Када је чуо Божији позив, одмах је схватио како ће његова дужност бити тешка, и колико је он мало припремљен за ту службу. Али, он није био човек који би рекао „не“ када га Бог позива.

Ево како свети пророк Јеремија описује Божији позив:

„И дође ми реч Господња говорећи:
Пре него те саздах у утроби, знах те; и пре него изиде из утробе, посветих те; за пророка народима поставих те.“

А ја рекох: ох, Господе, Господе! ево не знам говорити, јер сам дете. А Господ ми рече: не говори: дете сам; него иди куда год те пошаљем, и говори што ти год кажем. Не бој их се, јер сам ја с тобом да те избавим, говори Господ.

И пруживши Господ руку своју дотаче се уста мојих, и рече ми Господ: ето, метнух речи своје у твоја уста“.

(Јеремија 1:4—10)

Као свети пророк Исаја, и Јеремија је покушавао да се обрати савестима људи, да их подсети на њихову верност Богу. Неки одељци из његових дела су слични онима које читамо у Новом завету. У свом учењу, Господ Исус Христос је имао у виду мисли пророка Јеремије.

Одељак из књиге пророка Јеремије:

Сасвим ћу их истребити, говори Господ, нема грозда на лози, ни смокве на дрвету, и лишће је опало; и што сам им дао узеће им се.

(Јеремија 8:13)

Одељак из Новог завета:

Ја сам прави чокот, а мој Отац је виноградар. Сваку лозу на мени — која не рађа рода — Он уклања, и чисти сваку која рађа рода — да више рода доноси.

(Јован 15:1—2)

Казивање о неродној смокви, видети:

(Матеј 21:18—20)

Свети пророк Јеремија је живео за време пет царева из Јудиног племена. Први од њих је био Јосија, један од најбољих Јудиних царева који је покушао да унапреди живот народа. Јосија је обновио Јерусалимски храм и пронашао један стари свитак који је, дотле, био непознати део Библије.

Цар Јоаким, син Јосијин, мрзео је пророка Јеремију. Жеља му је била да нападне Вавилон, да одбрани Јудеју и да своје царство опет начини независним. Међутим, пророк Јеремија је рекао цару да он неће победити Вавилонце, јер ће влада Вавилонаца бити примљена као Божија казна и стрпљиво рађање.

Цар Јоаким се, и поред тога, побунио против Вавилонаца и тада се додогодила несрећа коју је прорекао свети пророк Јеремија. Вавилонски цар Навуходоносор је дошао и опколио Јерусалим. Народ се злопатио и умирао од глади. Цар Јоаким је, са мањим делом војске, покушао да напусти град, али су ухваћени и поражени.

Град Јерусалим је био уништен. Храм и царска палата и све остale лепе зграде биле су порушене и развучене, камен по камен. Све свете утвари (посуде), од злата и сребра, биле су растопљене. Све је било поразбијано. Сви људи су постали заробљеници и одведени у Вавилон, да тамо, у изгнанству, живе. Тако је дошао крај Јудином царству.

Током ових рђавих година, разорења и изгнанства, свети пророк Јеремија је слao поруке своме народу у Вавилону, тешећи га и одржавајући њихову наду. Те поруке су нешто најлепше што је написано о Новом савезу. Када данас то читамо, ми знамо да то значи више неголи обично обећање да ће Јудино царство бити обновљено. Оно је проглас да ће Стари завет бити замењен Новим заветом од стране Господа Исуса Христа.

„Ево иду дани, говори Господ, кад ћу учинити с домом Израиљевим и с домом Јудиним нов завет, не као онај завет, који учиних с оцима њиховим, кад их узех за руку да их изведем из земље Мисирске, јер онај завет мој они покварише, а ја им бејах муж, говори Господ.“

Него ово је завет што ћу учинити с домом Израиљевим после ових дана, говори Господ: метнућу завет свој у њих, и на срцу њихову написаћу га, и бићу им Бог и они ће ми бити народ.“

И неће више учити пријатеља пријатеља ни брат брата говорећи: познајте Господа; јер ће ме знати сви од малога до великога, говори Господ; јер ћу им оправдити безакоња њихова, и греха њихових нећу више помињати“.

(Јеремија 31:31—34.)

Овај одељак се чита на навечерје Ускrsa, на Велику суботу. Он нас доводи у непосредну близину и радост Христовог васкрсења.

Не занемарујте благодатни дар који је у Вама!

(Из Прве посланице св. апостола
Павла Тимотеју, глава 4. ст. 14.)

НОВОРУКОПОЛОЖЕНИ СВЕШТЕНИЦИ У ШУМАДИЈИ

1.

Драган Гвозденовић, рођ. 1961. у Бље-
чави, рукоположен 26. јула 1984. привр.
парох страгарски

2.

Радосав Петровић, рођ. 1960. у Гор-
њој Трнави, рукоположен 14. августа
1984. привр. парох баточински

3.

Радован Петровић, рођ. 1963. у Беочи-
ћу, рукоположен 4. децембра 1984.
привр. парох први венчански

4.

Милан Томић, рођ. 1963. у Режљеву
код Брчког, рукоположен 17. фебру-
ара 1985. привр. парох грбички

5.

Дејан Павловић, рођ. 1960. у Брезану,
рукоположен 23. фебруара 1985. прив-
р. парох кијевски

6.

Љубиша Смиљковић, рођ. 1963. у Брај-
новцу, рукоположен 1. марта 1985. па-
рох у Неменикућу

7.

Спасоје Марковић, рођ. 1962. у Пуш-
ковцу, рукоположен 3. марта 1985.
привр. парох стојнички

8.

Радivoје Пауновић, рођ. 1961. у Секу-
ричу, рукоположен 30. јуна 1985. при-
вр. парох велико-крушевички

9.

Лазар Илић, рођ. 1963. у Брзану, ру-
коположен 28. јула 1985. привр. парох
дубочки

10.

Мирко Тешић, рођ. 1964. рукополо-
жен 22. септембра 1985. привр. парох
винчански

11.

Милован Антонијевић, рођ. 1961. ру-
коположен за ћакона 27. септембра
1985. приправник Црквеног суда у
Крагујевцу

12.

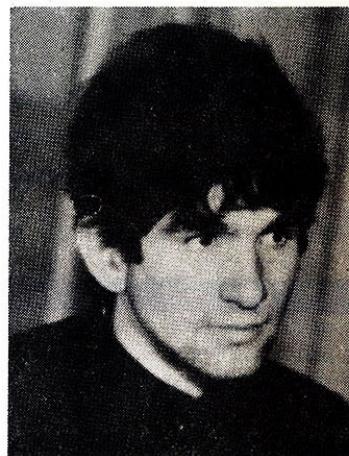
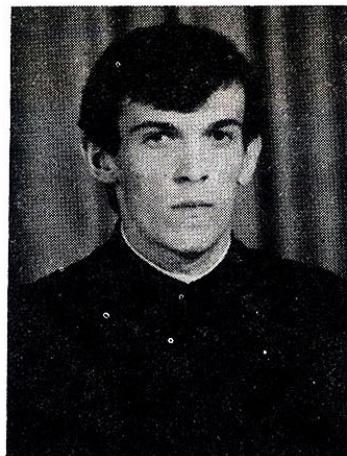
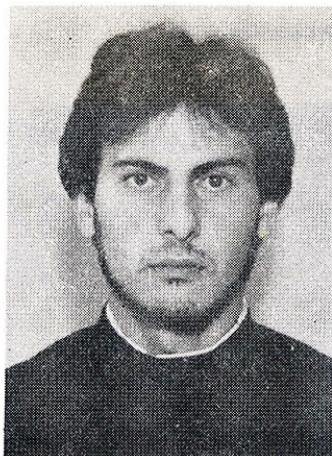
Зоран Митровић, рођ. 1963. рукополо-
жен 6. октобра 1985. привр. парох тре-
ћи азањски

13.

Радован Марковић, рођ. 1962. руко-
положен 2. новембра 1985. парох у
Кусатку

14.

Драган Митровић, рођ. 1963. руко-
положен 31. децембра 1985. привр. па-
рох у Јунковцу.

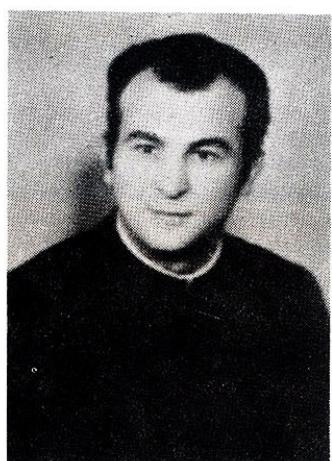

1.

2.

3.

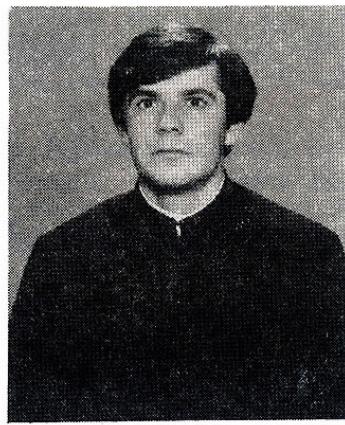
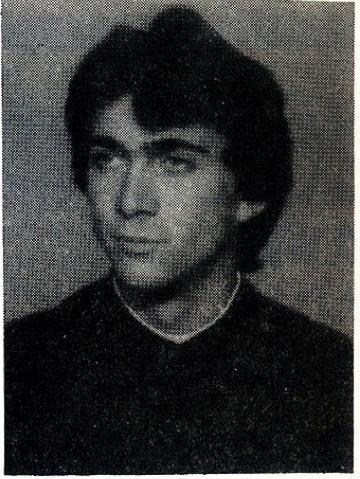
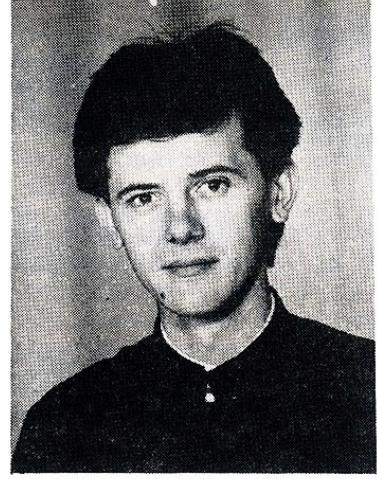
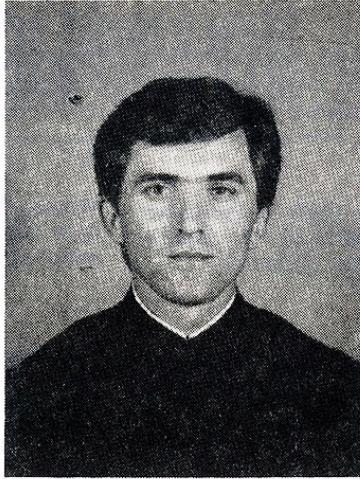
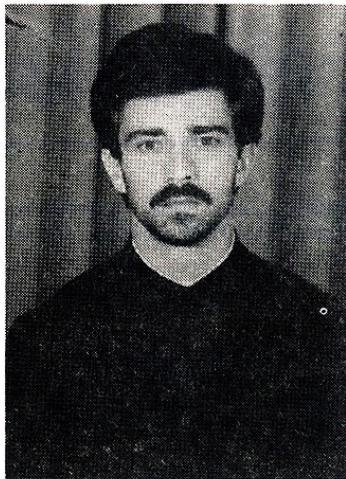
4.

5.

6.

8.

10.

11.

12.

13.

14.

**„Никако, ни у чему
не дајте спотицање,
да се служба
не куди!“**

(Из 2. посл. Коринћанима 6: 3)

I део

Кроз примере архитектуре, фресака, икона, предмета из манастирских ризница, открива се богатство задужбина на просторима Косова и Метохије, које представљају јединствену духовну и уметничку целину у читавом православном свету. Из тога сазвежђа блистају светиње Пећке Патријаршије, Грачанице, Богородице Љевишке, Дечана, као и неуниктни трагови Хвосна, Бањске, Корише, Светих Арханђела — величанствених у својим руспевинама. Ликовни прилози у књизи биће већим делом репродукованы у више бојној штампи.

II део

Песништво о Косову — од најстарије, средњовековне и народне поезије, до стихова садашње генерације. Уз песме објављују се прилози сликарса и вајара разних времена, који су обраћивали мотиве Косова у мисли и искуству нашег народа.

III део

Историјска хронологија, коју сачињавају оригинални записи, документи и друга изврна грава, која самом својом садржином сведочи и о судбини споменика и о опстанку српског народа на Косову и Метохији. Хронологија је богато илустрована факсимилима и фотографијама најзначајније граве.

IV део

Две заманче збирке докумената, обе критички проверене и приређене. Поред интегралних текстова средњовековних српских новела о Косову и Метохији, турских поиса затечених насеља, становништва, црквених имања, приложу се извештаји ватиканских и других мисија, дипломатска акта и преноса, меморандуми, сведочанства са линија места — веродостојне опise прилика и догађаја у књигама, часописима или најновијим издањима.

Задужбине Косова

ВЕСНИК ПРОСЛАВЕ
600-ГОДИШЊИЦЕ
КОСОВСКЕ БИТКЕ
1389—1989.

Рашко-призренска епархија Српске православне цркве објављује монументално дело ЗАДУЖБИНЕ КОСОВА

Прикључен је, затим, до сада најпотпунији преглед црквених споменика, градова и осталих историјских објеката на Косову и Метохији, од 13. до 20. века. Више од 1200 храмова, манастира, црквишта и других освећених места, подизаних и рушених, обновљених или већ опустелих, наћи ће се, тако, на крају овог одијста монументалног издања, као један свод знамења наше живе историје и судбине на тој заветној постојбини српске земље.

Књигу ЗАДУЖБИНЕ КОСОВА припремио је Уређивачки одбор, уз драгоцену сарадњу наших најпозванијих стручњака: професора богословља, историје књижевности и уметности, језика, историје, археологије, као и уметника-сниматеља, графичара и других.

Укупан обим књиге изнеће близу 650 страна великог формата (27 x 22 cm) са 120 репродукција у бојама и преко 100 црнобелих илустрација.

Овако замишљено дело може бити објављено само уз учешће улога појединача, установа или заједница, којима је стало до остварења једног

крупног подухвата, достојног да представља својеврсну задужбину данашњег нашег поколења светиња Српске цркве и историје на Косову и Метохији.

УЛАГАЧИ ИЗ ЗЕМЉЕ стичу право на основну, производну цену књиге, уплатом од 5.600,00 динара (пет хиљада шест стотина, или пет стотина шездесет хиљада ст. динара). Овај најнижи износ они могу положити у две рате, ЗАКЉУЧНО СА 15. АПРИЛОМ 1986. на адресу:

Богословски факултет, Улица 7, јула бр. 2, 11000 Београд, жиро-рачун број 60811-620-16-50-317-004207, код Беобанке, Београд — са ознаком: за књигу ЗАДУЖБИНЕ КОСОВА.

ЗА ЛИЦА ИЗ ИНОСТРАНСТВА, најмањи улог је 45 америчких долара (Овом износу прилагодиле би се валуте у осталим страним земљама.) Уплате из иностранства врше се преко девизног рачуна Богословског факултета у Београду, бр. 60811-16-312-13-4000-104, Беобанке Београд, са обавезном ознаком: за књигу ЗАДУЖБИНЕ КОСОВА.

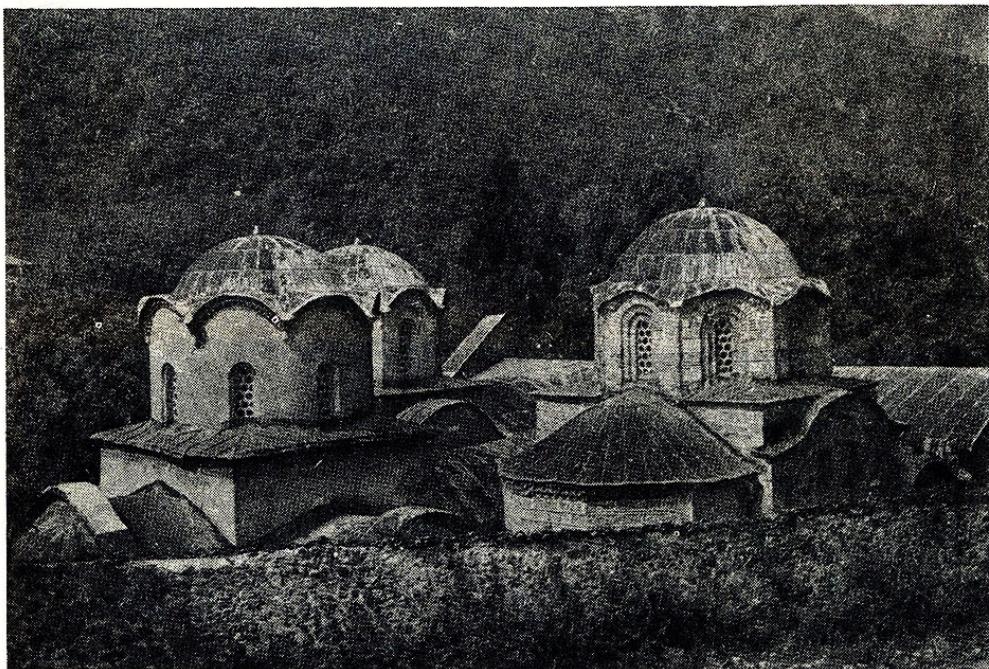
Обраћамо вам се не са молбом за помоћ, него са позивом на заједничко дело!

(Детаљнија обавештења, у погледу саиздаваштва и добровољних личних финансијских доприноса овом издању, могу се добити преко Богословског факултета у Београду, на горе наведену адресу.).

ВИЗАНТИЈСКО БОГОСЛОВЉЕ

Историјски токови и догматске теме

Захваљујући издању „Каленића” појавила се ретка и веома корисна књига „Византијско богословље”. На енглеском језику је већ доживела четири издања. Писац је проф. др Џон Мајендорф, један од највећих савремених православних теолога и византолога. После смрти проф. А. Шменана је изабран за декана Духовне академије св. Владимира у Њујорку, где од 1959. год. предаје Историју цркве и Патрологију. На Харвардском универзитету предаје Византијско богословље, а на Фордхам универзитету Историју Византије. Отац Џон држи такође предавања на Колумбија универзитету. Члан је многих научних, теолошких и византијских друштава у Сједињеним Државама и у свету. Веома је плодан писац из области теологије и византологије. Пише на енглеском, француском и руском језику. Нашој богословској јавности је познат по преводима књига „Григорије Палама” и „Православно учење о браку”. Међутим, „Византијско богословље” је једно од најбољих дела написаних до данас у тој области. Та књига ће обогатити сазнања наших читалаца.

Цркве манастира Пећке патријаршије — у средини је најстарија, прква Светих апостола, коју је почетком 13. века подигао архиепископ Арсеније. Затим је, са њене северне стране (на слици десно) архиепископ Никодим призидao цркву Светога Димитрија, у периоду између 1316—24. г. Најзад је архиепископ Данило II, око 1330. г. саградио са јужне стране цркву Свете Богородице и уз њу параклис (капелицу) Светога Николе; потом је саградио и отворену припрату (предворје) испред све три цркве, и на тај начин их повезао, а уз њу је подигао и звоник, но који се није сачувао.

То је настолна књига — приручник за сваког богослова, византолога и човека на нашем подручју, који се интересује за своје културно наслеђе на које је Византија утиснула неизбрисив печат.

Навешћемо само неколико краћих извода из писања неких иностраних часописа:

„На енглеском језику не постоји боља књига у овој области. Тематика ове кратке, кондензоране студије је изванредна... Књига ће добро доћи не само у оквиру наслова које обраћује него и за проучавање систематског богословља у целини...“ (Хорнзонти). „Ово је добра и јасна књига, потпуна и лако се чита. Једноставна, а дубока по својој садржини. Свако поглавље „Византијског богословља је студија пуна дубине и узвишеношти... Одлично документована књига коју је познати научник наменио озбиљним читаоцима Источне и Западне цркве. Она ће постати класично дело за разумевање православне богословске доктрине“ (Журнал за екumenске студије).

„Отац Ц. Мајендорф пише знањем стручњака, које се испољава у сваком поглављу.... ове књиге, која се одликује јасноћом и тачношћу“ (Журнал за теолошке студије).

„Одјавно се осећа потреба за једном потпуном књигом о православном богословљу... Професор Цон Мајендорф дефинитивно један од најавторитативнијих савремених православних научника у свету, дао је најбољу синтезу православног богословља у високо компактној и бриљантно разрађеној студији... невероватно богатој по својој садржини... „Византијско богословље“, поткрепљено научном документацијом... индексом и потпуном библиографијом на многим језицима, снабдевено је ученим уводом и закључком и превасходним главним текстом. Оно ће остати највреднији и коначан извор за синтезу византијске хришћанске мисли, која је сада, по први пут, доступна на енглеском језику“. (Orthodox Observer)

„Ретко се може наћи књига написана са таквом јасношћу, а препуна података... Приступ самог аутора је увека допринео да је књига успела да објасни теологију, према којој се Запад веома често односио злонамерно, а сами православни је понекад погрешно разумевали... Врло корисна књига“. (Богословски четвртомесечник св. Владимира)

И тако редом... препуно епитета и заслужених похвала. Хвала Богу да ће нам ова књига сада бити доступна и на нашем језику, у преводу г. Јована Олбина.

Књиге

Издавачка установа Епархије шумадијске „Каленић“ водећи рачуна о црквеним потребама и духовном назидању верних издала је велики број књига које се могу поручити код издавача:

Минеј:	
Септембар	2.000.— дин.
Октобар	2.000.— дин.
Новембар	2.000.— дин.
Децембар	2.000.— дин.
Јануар	2.000.— дин.
Фебруар	2.000.— дин.
Март	2.000.— дин.
Април	2.000.— дин.
Мај	2.400.— дин.
Јуни	3.300.— дин.

Јули и Август издаћи ће ових дана.

Псалтир (на српском)	800.— дин.
Требник (на српском)	1.500.— дин.
Велики Канон Андреје Критског (на српском)	500.— дин.
Каноник (на црквенословенском)	500.— дин.
Крштење (чин крштења и српска имена)	80.— дин.
Византијско богословље (Ј. Мајндорф)	700.— дин.
Наша вера (Арх. Павле)	200.— дин.
Велики пост (А. Шемман)	200.— дин.

Има Бога (М. Весин)	150.— дин.
Декламатор (рецитације за Св. Саву)	150.— дин.

Карађорђева црква у Тополи (П. Пајкић)	150.— дин.
Касете:	

Мокрањац, Литургија	400.— дин.
Ускршње јутрење	400.— дин.

Све напред наведено може се добити и поручити на адресу: „Каленић“ — издавачка установа Епархије шумадијске 34000 Крагујевац, М. Тита 67 (Тел. 034/32-642).

ВАЖНО ОБАВЕШТЕЊЕ

Услед поскупљења графичког материјала (хартије, боје, филмова, клишеа) као и осталих графичких услуга, морали смо, иако тешка срца, да повећамо претплату на „Каленић“ за наредну 1986. годину.

Годишња претплата листа биће 300.— динара а цена поједином броју је 50.— динара.

Молимо наше читаоце да ово имају у виду и покажу разумевање за објективне разлоге поскупљења па да и надаље остану читаоци „Каленића“.

Такође, молимо оне који нису до сада измирили своја дуговања према Издавачкој кући „Каленић“ учине то што пре, јер и ми имамо финансијских обавеза према штампарији.

Из Уредништва

Каленић ГОДИНА VIII 43 (1/1986)

издаје Српска православна епархија шумадијска.

Излази шест пута годишње.

Уређује одбор. Главни и одговорни уредник:

Драгослав Степковић

Уредништво и администрација:

„Каленић“, Маршала Тита 67,
34000 Крагујевац
Телефон: 034/32-642

Текући рачун: „Каленић“
издавачка установа Епархије
шумадијске. Број жиро-рачуна
61700-620-16-80691-14-62-00684-1

Број девизног рачуна: 12-62-25641-1
Југобанка — Крагујевац

Штампа: РО „Сава Михић“,
Земун, Маршала Тита 46—48

Тираж: 12.000 примерака

Цена: 50,00 динара примерак

Годишња претплата 300,00.— д. а
за иностранство: 12. ам. долара.